У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 26. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1970 No. 26. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 6 лютого 1970

В АМЕРИЦІ

СПІКЕР ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ Джан МекКормек обороняє свій провід в Конгресі, який обезцінюють молодші демократи конґресмени. 78-річний спікер твердить, що ніхто так завзято не обороняв в Палаті поступові законопроєкти, як він це досі робив. МекКормек знає, що конґресмен Джером Р. Волді з Каліфорнії поставив внесок про схвалення недовір'я для теперішнього спікера на партійних зборах 18-го лютого. МекКормек твердить, що дехто уважає його привітність і доброту за слабість.

ПРОЄКТУЄ 25-МІЛЬЙОНОВУ НАГОРОДУ тому, хто винайде таке авто, яке не буде занечищувати димом повітря. Каліфорнійський стейтовий сенатор Ніколас С. Петріс вніс законопроєкт, щоб визначити таку високу нагороду зі стейтових фондів за винахід гігієнічного авта, яке можна б масово продукувати та продавати по приступній ціні для пересічних американців. Гроші на цю нагороду мали б бути зібрані з податку від газоліни, який мав би становити по 7 центів від одного ґальона. Сенатор Петріс знає, що вже є електричні авта, але вони не практичні для масового поширення.

ПЕРША ЛЕДІ ПАНІ РИЧАРД М. НІКСОН — почесним головою організації Дівочих Скавтів Америки, яка нараховує 4 мільйони членкинь. Пані Ніксон прилетіла до головної квартири Дівочих Скавтів в Ню Йорку при Третій Авеню і 50-ій вулиці, де їй передали золоту відзнаку як символ її влади, і де її вітали квітами дві дівочі скавти. Пані Ніксон була в скавтовому однострої. Вона сказала, що директорки Дівочого Скавту та всі дівочі скавти відзначаються таким ентузіязмом і запалом, які дійсно потрібні тепер Америці.

ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР Н Ю Й О Р КСЬКОГО СТЕЙТУ Луїс Дж. Лефковіц виявив, що в різних забезпеченевих і біржових аґенціях на славній Волл Стріт в Ню Йорку була затруднена 361 особа зі злочинним минулим, між цими особами є 14 директорів і співвласників фірм, що мають бюра на Волл Стріті. Але Лефковіц додав, що тільки 1.5 відсотка працівників на Волл Стріті мають за собою кару тюрми, бо в інших промислах таких осіб є 4 відсотки. Нюйоркська біржа і Американська біржа видали заяву, в якій хваляться цим малим відсотком бувших злочинців між своїми працівниками.

АМЕРИКАНСЬКІ ДЕЗЕРТИРИ НЕ ДУЖЕ ВДОВОЛЕНІ з побуту в Канаді. Коли п'ять років тому ЗСА почали брати активну участь у війні у В'єтнамі, тоді деякі американські юнаки, які не хотіли йти на фронт у В'єтнамі, втікали до Канади. Тепер в Канаді є тисячі американських дезертирів, які там живуть, бо політично їх ніхто не переслідує, але вони не завжди вдоволені з побуту на дезерції. В деяких районах населення Канади холодно, якщо не вороже, ставиться до цих американських непрошених гостей, які не хотіли виконати своїх повинностей у відношенні до своєї країни.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ ЕСКОРТУВАЛИ підводний човен, який був пошкоджений вірогідно в зударі з іншими совєтськими воєнним кораблем на Середземному морі. Він виплив на поверхню й дуже поволі плив в сторону Чорного моря, бувши ввесь час під обсервацією збоку американських воєнних кораблів із середземноморської Шостої фльоти. Припускають, що зудар прийшов під час стеження совєтськими кораблями за рухами альянтських кораблів. Це був 2.000-тонновий підводний човен з 8 торпедами і 100 членами залоги.

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ НАСТАВ гострий спір між соціялістичним урядом канцлера Віллі Брандта та пресовим концерном Акселя Спрінґера, з приводу різкого виступу речника уряду Конрада Алерса проти часописів того концерну, яким Алерс закинув фальшування вісток. Заввага Алерса, що ліві демонстранти мали рацію у кампанії проти правого концерну Спрінґера, обурила багато газет і журналів, тим паче, що Конрад Алерс сам належав недавно до співробітників того концерну.

У ПІВДЕННІЙ ІРЛЯНДІЇ ЗАГОСТРИЛАСЬ ситуація між католицькими й протестантськими мешканцями. На кінець цього тижня заповіджено демонстрації, які можуть перетворитись у нову громадянську війну. Спокій зберігається тільки завдяки приявності кількох тисяч британських вояків. Північно - ірляндський прем'єр Джеймс Чічестер Клерк приїхав до Лондону на надзвичайні наради з бриґійським урядом. У Північній Ірляндії є півтора мільйона протестантів і пів мільйона католиків. Одні одним закидають упривілейоване становище і терористичні акти.

З ІЗРАЇЛЬСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ ВИНЕСЛИ на руках одного посла, який не хотів замовкнути ані вийти з залі, авантуруючись під час дискусії над контроверсійним питанням, кого вважати за жида. Він став в обороні свого однопартійця, якого виключено з 5-ти засідань парляменту за „образу парляменту", коли-то він, протестуючи проти становища уряду в цій справі, подер на трибуні свою особисту довідку.

ВЛАДИСЛАВ ҐОМУЛКА ПОСПІШИВ слухняно з допомогою своїм московським зверхникам в їх антиамериканській пропаґанді, заявивши, що заява президента Ніксона про розбудову американської антиракетної оборони „спричиняє новим перегонам у зброєнні та підвищує напруження у світі". Очевидно, Ґомулка промовчав, що американські заходи є тільки оборонною відповіддю на розбудову Совєтами вихідень для міжконтинентальних атомових ракет.

В АФРИКАНСЬКОМУ ЛЕСОТО ПОСТАВЛЕНО короля Мошошо II під домашній арешт та заборонено йому виїхати до Канади й Британії. Прем'єр Лібуа Йонатан, який в минулому тижні припинив важність конституції й виарештував лідерів опозиційної партії, заявив, що коли король, який був симпатиком опозиційних націоналістів, хоче виїхати за кордон, то мусить спершу абдикувати. Лесото — маленька муринська держава в сусідстві Південно - африканського Союзу.

Проф. А. П. Колеман доповідав про „нову золоту добу для України"

Ню Йорк. — „Нова золота доба для України" в розвитку її культури була темою дбайливо опрацьованої доповіді, що її виголосив один з найстарших і найбільш компетентних знавців слов'янських культур, в цьому зокрема української, колишній професор славістики на Колюмбійському університеті, опісля президент збудованого і вдержуваного польськими братськими організаціями „Зв'язкового коледжу" і тепер учитель та опікун молоді в Чеширській Академії проф. д-р Артур Прудден Колеман. Доповідь відбулася в рямках організованих Українським Конґресовим Комітетом наукових лекцій ім. Івана Франка в приміщеннях Українського Інституту Америки в четвер, 5-го лютого. Вечір відкрив Володимир Бакад а доповідача представив його давній знайомий д-р Вол. Душник, коротко характеризуючи величезну наукову та педагогічну кар'єру проф. Колемана, з яким в його науковій та педагогічній діяльності, і зокрема при перекладах слов'янських клясиків на англійську мову, видатно співпрацює його дружина. Професор Колеман у своїй лекції схарактеризував дві попередні золоті доби" в розвитку української культури, зокрема літератури. „Золотою добою" він уважає розвиток української культури в 16-му сторіччі, що його характеризує люблинський поет Себастіян Кльонович в поемі „Роксолянія". Після того прийшла нова „золота доба" в 19-му сторіччі з Шевченком і Шашкевичем. Третю „золоту добу" заповідає теперішній розвиток. Проф. Колеман знайомий з українцями і українською культурою від 1913-го року. В 1920 році важко було знайти на Заході когось, що не то знав би, але взагалі інтересувався б українською культурою. Сьогодні на полицях найбільших бібліотек світу пишаються українські твори, університет в Торонті видав Англомовну Енциклопедію Українознавства а на найстаршому і найбільш престижевому Гарвардському університеті існує катедра українознавчих студій. Проф. Колеман впевнений, що вже вкоротці здійсняться мрії багатьох і українська культура займе належне їй місце між передовими культурами світу. У своїй лекції проф. Колеман зокрема згадував своїх давніх приятелів д-ра Луку Мишугу і ред. Степана Шумейка, які промощували шлях для української культури в англомовному світі. Повний текст блискучої лекції проф А. П. Колемана буде надрукований в чергових числах англомовних „Українського Тижневика" та „Українського Квартальника".

Президент Ніксон на місцях пізнає потреби американських міст

Індіянаполіс, Індіяна. — Президент Ніксон 5-го лютого зі своїми дорадниками відвідав місто Індіянаполіс в Індіяні, де конферував із 10-ма посадниками міст в справі потреб міського населення. Посадники були вдоволені з цієї конференції, де вони зустрінулися не тільки з Президентом, але і з членами Президентового кабінету. Ніксон прибув до Індіянаполісу з п'ятьма членами свого кабінету та ще з сімома своїми дорадниками, між якими був і Д. Патрик Мойніген, дорадник в міських проблемах. Мойніген сказав, що „боротьба проти вбогости та соціяльної ізоляції великої частини міського населення — це головна проблема американських міст". Президент і його дорадники конферували 90 мінут із посадниками міст та міськими представниками.

Сенатор Менсфілд проти урядового проєкту про розбудову ракет „Сейфґард"

Вашингтон. — Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Майк Менсфілд з Монтани, промовляючи в Сенаті, гостро атакував урядовий проєкт в справі розбудови протиракетної оборони т. зв. „Сейфґард". Він твердив, що американська акція в цій ділянці може спричинити нові перегони в зброєнні з СССР та відтягнути фонди, потрібні для здійснення домашньої програми. Республіканські сенатори уважають цю промову демократичного провідника за початок тої завзятої дискусії в Сенаті, яка велася повні два місяці минулого року в справі протиракетної оборони. Провідник республіканців в Сенаті сенатор із Мишиґену Роберт П. Ґріффін сказав, що ще завчасно вести опозицію проти програми „Сейфґард", бо досі Уряд ще не предложив проєкту в цій справі. Про ракети „Сейфґард" говорив президент Ніксон, законопроєкт про розбудову цієї протиракетної оборони внесуть пізніше.

ЗИМОВИЙ РАЙ В МІСЦЕВОСТІ РАЙ

Снігі й морози перетворили водопади Тагкваменон у місцевості Парадайз у стейті Мишиґен у справжню зимову казку, чи зимовий рай, відповідно до самої назви цієї місцевості („парадайз" — рай).

53-тє засідання Паризької конференції про В'єтнам — знову невдачне

Париж. — В четвер 5 лютого ц. р. відбулося 53-тє з черги пленарне засідання „мирової" конференції про В'єтнам, на якому комуністи знову відмовилися приступити до ділових нарад та обмежувалися до виголошування пропаґандивних антиамериканських промов. З американського боку знову заторкнено справу американських воєнних полонених, але комуністи повторили давнє твердження, що справа полонених належить до цілости справ, що їх треба буде разом полагодити, однак — за словами комуністів — ЗСА займають далі „нерозсудливе" становище, підтримують „кліку Тіє", продовжують війну і т. п. До Парижу прибув на з'їзд французької комуністичної партії делеґат північно-в'єтнамської компартії, член її Політбюра, Ле Дук То. У зв'язку з цим появились плітки, що між американською і північно-в'єтнамською делеґаціями будуть відновлені „приватні контакти". З північно-в'єтнамського боку заперечено цьому, подавши за причину існування тільки „тимчасового" голови американської делеґації в особі Філіпа Габіба. Хоча президент Ніксон підніс Габіба до ступня амбасадора і заявив публічно, що Габіб має всі уповноваження вести переговори в Парижі як уважатиме за відповідне, комуністи вважають, що Філіп Габіб щось нижче, ані ж були попередні голови американської делеґації, Аверелл Гарриман та Генрі Кебот Ладж і не хочуть з ним „говорити". Але за тих двох попередніх амбасадорів не прийшло з комуністами теж до ніякого путнього діла. Тим часом у Південному В'єтнамі триває коротке воєнне перемир'я з приводу буддистського Нового Року. т. зв. Тет.

Совєти втримують у космосі сателіт для нищення інших сателітів

Вашингтон. — Американські й британські фахівці від будови штучних сателітів і космічних летів прийшли одностайно до висновку, що більше року тому Совєти випустили штучний сателіт під скромною назвою „Космос 248", який насправді є перехоплювачем і винищувачем інших сателітів. Переведено успішний експеримент, який доказав, що „Космос 248" дійсно всилі виконувати таку винищувальну місію. „Космос 248" випущено 9-го жовтня 1948 року, наступного дня випущено „Космос 249", а 1 листопада 1948 р. „Космос 252". В кілька днів потім обидва ті дальші „Космоси", 249 і 252, розлетілися, наче внаслідку вибуху, саме тоді, коли „Космос 248" знаходився в їх найближчому сусідстві. Американські радарні стації стежать за рухом кожного совєтського штучного сателіта й повітряного корабля, з людською залогою чи без неї. Те саме роблять британці і англійський фахівець Джофрі Е. Перрі перший виявив наявність совєтського сателіта-винищувача та подав засекречену базу на північ від Архангельська, відкіля Совєти висилають в космос свої штучні сателіти, які не мають за завдання наукове обслідування космічного обширу, а суто військові цілі. Газети твердять, що у вступних американсько - совєтських розмовах у Гельсинках про можливості порозуміння в справі припинення перегонів у зброєнні, заторкнено справу обопільної загрози для космічних летів і потребу договору, що ЗСА й СССР не будуть одні одним перешкоджувати в таких летах.

Араби затопили ізраїльський корабель

Єрусалим. — Арабські саботажисти затопили в ізраїльському порті Елят вночі з середи 4 на 5 лютого ц. р. допоміжний ізраїльський корабель. Вибух стався о год. 2.15 після півночі і був такий сильний, що чути його було в цілому тому місті. Швидко потім корабель затонув. Людських жертв не було. В листопаді минулого року арабські нурці пошкодили в тому самому порті два ізраїльські кораблі і теперішній саботаж був, мабуть, також ділом нурців. Арабська партизансько-терористична організація Фатах призналася до того акту. На ізраїльсько - арабському фронті сталася ще та неприємна для Ізраїлю подія, що Совєти перевели впродовж 72-ох годин масову доставу Єгиптові різного новітнього воєнного матеріялу, головно для протилетунської оборони. Що пів години приземлювались на єгипетських летовищах совєтські транспортно-вантажні літаки. За інформаціями американських чинників — Совєти також поспішно перебудовують машини єгипетського летунства совєтського типу „МІҐ 21", щоб вони були всилі не тільки перехоплювати ворожі літаки й обстрілювати їх з корострілів і повітряних ракет, але й везти під своїми крилами вантаж бомб. Єгипетський президент Нассер признав в інтерв'ю з двома американськими журналістами, що Ізраїль має в летунстві перевагу над Єгиптом, але натякнув, що ця ситуація „може змінитися".

12 собак-курців зі всіх 86 занедужали на пістряка легенів

Ню Йорк. — Два лікарі науковці д-р Е. Кюйлер Геммонд і д-р Оскар Аврбах виявляють вислідн своїх дослідів, які вони переводили з 86-ма собаками, яких привчили курити цигарки, і стверджують, що 12 цих собак курців дістали пістряка легенів. Це були перші досліди в цій ділянці з більшими тваринами і про них звітували ці лікарі фахівці в готелі Валдорф Асторія в Ню Йорку після того, як були присутні на науковій сесії Американського Товариства в справах досліду над пістряком. Це Товариство підкреслює тут з цілою певністю, що курення цигарок спричиняє недугу пістряка легенів. Очевидно, що представники Тютюнового Інституту, фінансованого тютюновим промислом, не радо довідалися про вислід цих дослідів, які вони уважають „цікавими", але й твердять, що сам факт занедужання собак на пістряка легенів не свідчить про те, що і люди мусять від курення цигарок діставати пістряк легенів. В дослідах ствердили такі факти: 1. Випадки смерти між собаками-курцями є частіші як між некурцями. 2. Пошкодження легенів збільшується в тих собак-курців, які довший час курять. 3. Цигарки з фільтром спричиняють менше пошкодження легенів, як без фільтрів. Досліди над собаками-курцями почалися в травні 1967 р. Подібні досліди були над меншими гризунами, і вони також стверджували, що курення шкідливе для здоров'я цих тварин.

ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП ЙОСИФ СЛІПИЙ ЗАКЛИКАЄ ДО ПОЖЕРТВ ДЛЯ ПОТЕРПІЛИХ

Рим. — Українське Пресове Бюро у своїх „Вістях з Риму", датованих 31-го січня ц.р., подало текст послання Верховного Архиєпископа Кардинала Иосифа Сліпого із закликом допомагати українцям, які потерпіли від повені в Галичині та від землетрусу в Югославії. В посланні дослівно сказано:

ПОСЛАННЯ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА КАРДИНАЛА КИР ИОСИФА

Мир і благословення!

Милосердний Господь серед нашого горя і переслідувань та застрашаючого поширювання пияцтва на Україні не пощадив нам і інших хрестів. І так два великі стихійні нещастя навістили наших рідних по вірі і крові братів і сестер в Україні і в Югославії в останньому 1969 р. Дійшли до нас вістки,що велика повінь в Галичині знищила цілі оселі, а безліч родин знайшлися без даху над головою та в матеріяльній нужді. Знову ж у Баня Луці й околиці, де живуть українські поселенці з давніх часів, за радієвими та пресовими повідомленнями, землетрус знищив житлові будинки, школи і церкви, а населення знайшлося в великій скруті, часто в голоді і холоді, без одежі і куска хліба. Євангельська любов до ближнього, яку ми проповідували в попередніх Посланнях, кличе всіх нас до дієвої помочі своїм братам. „Пам'ятайте... про тих, що страждають...", каже ап. Павло в листі до Євреїв (13,3). „Братя, не втомлюйтеся добро творити" (II Сол. 3,13).

Тому звертаємося з гарячим благанням до всіх наших вірних, до всього Божого люду нашої Української Церкви, Владик, священиків і мирян, прийти з поміччю тим, що страждають. Вже в нашому спільному Пастирському Посланні всього єпископату, зібраного на Архиєпископському Синоді в Римі в днях 29 вересня — 4 жовтня, звернено увагу на важливість харитативної допоміжної акції нашої Помісної Церкви, що її від років провадиться під гаслом „Церква в потребі". А сам Синод прийняв рішення про поміч для всіх потребуючих в Україні та в країнах поселення українських вірних, а зокрема тепер в Югославії, яких колись св. п. єпископ Діонисій Нярадi, великий соборник ,так тісно старався завжди лучити з Україною і показав одиноко правильний шлях для збереження Церкви для своїх наступників. И тому, закликаючи до помочі для потерпілих від повені і землетрусу, ми діємо в дусі наших спільних постанов і в дусі нашої традиції.

Збірки для потерпілих можна слати на фонд „Церква в потребі". Крім цього кожний, хто бажає помогти потерпілим, найде шлях ,як помогти, чи то приватними посилками, чи то переданням пожертв до міжнародніх допоміжних харитативних та добродійних установ, чи то відповідним організаціям, які безпосередньо займаються організацією допомоги для потерпілих.

Нехай наш благальний голос найде сильний відгомін у Ваших зболілих серцях.

Благословення Господнє на Вас!

см. † Иосиф
Верховний Архиєпископ і Кардинал

Дано на Собор Преч. Діви Марії і св. Иосифа 1970 р.

Окружний Комітет Відділів УНС в Дітройті відбув загальні збори

Дітройт, Міш. (В. П.) В неділю 1-го лютого тут в залі Українського Народного Дому при вул. Мартін відбулися Загальні Збори Окружного Комітету Відділів УНС в Дітройті. При участи 42 приявних, які заступали 13 відділів УНС, голова Іван Ващук відкрив наради, якими проводила вибрана Президія у складі: Волод. Бойд - Борискевич — предсідник, інж. Євген Кульчицький — містопредсідник і д-р Іван Смерека — секретар. З організаційного звіту, що його склав гол. контр. УНС Володимир Гірняк, а відтак доповнив обласний організатор Євген Репета та Володимир Дідик, виходить, що вдалося приєднати нових членів до УНС рекордове на округу число — 364, це є 85% квоти. Тим округа здобула собі третє місце серед інших округ у ЗСА і в Канаді. Секретар д-р І. Смерека заподав, що управа відбула в минулій каденції 12 нарад. Пресовий референт Василь Папіж, що заразом вів відділ кореспонденц. секретаря, заподав ширший звіт, що відносився до суспільно - громадської праці Окр. Комітет та та реклями УНСоюзу взагалі. Вказав на дві імпрези, що вимагали зусиль їх належно підготовити. Вони були присвячені 75-річчю УНС: Союзовий День, 6-го липня на оселі „Київ" і опера „Анна Ярославна", 26-го жовтня 1969 у Форд Авдоторії, викликали живіше заінтересовання в громаді УНСоюзом. Мож-

(Закінчення на стор.3-ій)

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВІДЕНСЬКИЙ АРХИЄПИСКОП ЗАПРОСИВ КАРД. ИОСИФА СЛІПОГО ДО АВСТРІЇ

Відень. — Віденський Архиєпископ кардинал Ф. Keніґ запросив Верховного Архиєпископа УКЦеркви кардинала Иосифа Сліпого відвідіти Австрію. З українського боку вже створено комітет на чолі з о. д-ром О. Дзеровичем, який займеться підготовою гідної зустрічі Верховного Архиєпископа УКЦ. До Комітету ввійшли також представники українських суспільно-громадських товариств і організацій у Австрії. Дати приїзду Архиєпископа кардинала Иосифа ще не оголошено. Релігійне життя українців-католиків у Австрії в основному концентрується при парохії св. Варвари у Відні.

ЗБУДУВАЛИ ДВІ НОВІ ЦЕРКВИ В БРАЗИЛІЇ

Ріо де Жанейро. — Коштом 60 мільйонів старих бразилійських крузерів вірні-католики в Ріо Азул, у Малетанській парохії Пресв. Серця Христового збудували новий храм Божий. Церкву, при великому здвизі народу, посвятив о. монс. ген. вікарій Петро Бусько в асисті кількох священиків, і їй надано ім'я св. Терені. Під кінець 1969 р. в Прудентопільській парохії св. Йосафата на оселі Палмітал о. Януарій Приставський, ЧСВВ, з парохом о. Дмитром Цапом поблагословив у присутності вірних нову дерев'яну церкву. Інформації про це подав український журнал „Місіонар у Бразилії" ч. 12 з 1969 р.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потрясення не тільки землі

Катастрофічний землетрус, що стався з кінцем жовтня і повторився в грудні минулого року в Баня Луці, потряс не тільки заселеною переважно українцями тією околицею Югославії, але й душами українців в Америці. Така то вже людська природа, що треба аж якогось нещастя - катаклізму, щоб зрушити сумління і заохотити до шляхетних вчинків.

Акція допомоги потерпілим від землетрусу українцям в Югославії на американському терені щойно розгортається, але відгомін її вже справді імпозантний. Наші Церкви, наші центральні харитативні і громадські репрезентації Злучений Український Американський Допомоговий Комітет та Український Конґресовий Комітет Америки, Український Народний Союз, Об'єднання Українців Америки „Самопоміч", Союз Українок Америки — практично всі наші централі, як і численні місцеві установи та організації включаються під проводом ЗУАДКомітету в цю акцію, що набирає майже таких самих стихійних розмірів у позитивному значенні, як їх мав землетрус в нищівному.

На конкретні наслідки цієї могутньої допомогової акції доведеться ще заждати, бо вона тільки почалася. Але вже тепер видно її далекосяглість як у матеріяльному, так і в моральному відношенні. Хто досі в нашій громаді в Америці знав і цікавився своїми братами в Югославії? Ми жили своїм заможним, а вони своїм бідним життям, і тільки час від часу появлялася в пресі якась стаття чи вістка, яка — як то кажуть — нікого не гріла й не морозила. І треба було аж землетрусу, щоб брати, які живуть на різних континентах і у відмінних умовинах, себе взаємно пізнали, подали один одному руки і обнялися.

Допомогова акція для потерпілих від землетрусу далеко переходить — що так скажемо — український сектор. Як тільки одержано докладніші повідомлення про розміри знищень і пошкоджень від землетрусу, ЗУАДКомітет вислав туди насамперед свого европейського представника і опісля свого віце - президента з Америки. І нагло справа опинилася також в Державному Департаменті у Вашинґтоні, в Американській Амбасаді в Београді, як і в югославському уряді та Югославському Червоному Хресті. Суто харитативний характер цієї акції не тільки уможливлює, але й сприяє такому розвиткові.

Землетрус знищив хати, церкви, школи і більшість скромного дорбку українців в Югославії. Але він також потряс братерським сумлінням і свідомістю українців в Америці, Канаді та інших країнах, ще раз доказавши нам усім, включно з нашим народом на рідній землі, що нас можуть ділити державні кордони, ріки, гори й океани, але ніщо не може розділити наших душ, наших сердець. Це повинно скріпити нашу віру у нас самих і нашу надію на краще завтра нашого великого, доброго народу.

Заворожене коло

У відповіді на мобілізацію єгипетських військ та їх концентрацію на Синайському півострові з одвертим заповідженням війни Ізраїль провів у червні 1967 р. проти Єгипту, Сирії й Йорданії 5-денну превенційну війну, в якій розтрощив війська всіх тих трьох держав і окупував значні частини їх території. Тому, що до тієї авантурницької політики під'юджувала арабів Москва, вона, щоб рятувати свій престиж, почала масовими доставами відбудовувати збройні сили арабів. Президент Єгипту Нассер раз-у-раз проголошував, що це була тільки програна битва, але війна не закінчилась. Щоб скріпити потахлу мораль народу, арабські держави сприяють партизансько - терористичним організаціям, які переводять рейди й виконують саботажі на терені Ізраїлю. Єгипетське летунство почало бомбардувати ізраїльські фортифікації вздовж Суезького каналу. Ізраїль відповів щораз частішими та сильнішими рейдами. А що Франція припинила достави зброї Ізраїлеві, ЗСА стали головним її доставцем. Москва зчиняє крик і шантажує Ізраїль та закидає Америці, що це вона винна, бо не приборкує войовничости Ізраїлю. Але водночас Москва сприяє терористично - партизанській війні проти Ізраїлю і солідаризується з Єгиптом, який відмовляється засісти за спільний стіл з Ізраїлем.

Після того, як півторарічні спроби офіційного мирового посередника Ґуннара Яррінґа не довели ні до чого, почалися таксамо безуспішні наради амбасадорів 4-ох великодержав в Об'єднаних Націях. Ізраїльсько - арабські відносини зайшли в сліпий кут. Америка підтримує Ізраїль, як заборолo проти походу Москви до Перської затоки і арабських джерел нафти, а Москва не хоче виректися тієї мрії. Постало заворожене коло, яке погрожує війною не тільки між Ізраїлем і арабами, а й між СССР і ЗСА.

Валерій Остапенко

БАЗОВА СТРАТЕГІЯ ЗСА

Це — стратегія миру. Її безпосередня мета — недопускати у світі аґресій, при потребі протидіяти їм, охороняючи цим людство від нової світової війни.

До такої міжнародної місії зобов'язали американців також інтереси власної держави — щоб створити простір, який відділив би метрополію від усіх існуючих і можливих ворогів. Говорячи мовою військовиків, базова стратегія ЗСА має оборонний характер, її оперативний елемент — лінія далеко виставлених за кордоном аванпостів, які охороняють країну від безпосереднього нападу і можуть бути використані як трамплін для відповідного удару.

Як повідомляє „Юнайтед Стейтс Ньюз енд Ворлд Ріпорт", американці тримають за кордоном понад 2.200 баз та інших воєнних об'єктів. На схемі у прилозі показано їхнє розташування на обох земних півкулях. Найбільше американських баз зосереджено в країнах суміжних з т. зв. соціялістичними державами і в районах найбільш напруженого міжнародного положення.

Перше місце в цьому відношенні займає Західня Европа, де знаходиться 14 армійських та 9 авіяційних баз, кільканадцять окремих наземних і підземних летовищ, пристосованих приймати і обслуговувати всі типи літаків, багато ремонтних майстерень, вузлів зв'язку, склади бойового постачання, включно з складами атомових бомб.

Більше як десять американських баз розташовано в Англії. Особливе значення має тут Голі - Лоґ, де базується з'єднання атомових підводних човнів, озброєних балістичними ракетами „Поляріс". Друга така база знаходиться на південному флянґу НАТО, недалеко еспанського села Рота. Якщо із Голі - Лоґ відповідні ракетоносці виходять на бойове патрулювання в Північну Атлантику і Норвезьке море, то із Рота — в Середземне море. Крім того американці мають на території Еспанії дві морських і три авіяційних бази. Останні призначені в основному для літаків стратегічної авіяції.

У поясненні до схеми сказано, що до недавнього часу важливу ролю в справі миру грали і американські бази у Франції. Однак, після відомого „демаршу" де Голля, вчинено ніби в національних інтересах Франції, ці бази прийшлося зліквідувати.

В систему оборони ЗСА входять також бази та інші воєнні об'єкти, розташовані Японії, Південній Кореї, на Окінаві, Філіппінах, Тайленді. В цьому районі за найбільш модерні вважаються бази на самих японських островах, а також на острові Окінава, який після війни відійшов від Японії. За даними журналу „Тайм", в Японії зосереджено десять великих американських баз, на яких дислокується ціла повітряна армія ЗСА.

Головною п е р ешкодою для поширення „латинського" комунізму типу Кастра і Че Гевари є американські бази в Латинській Америці, особливо в зоні Панамського каналу, на бермудських островах, в Порто Ріко і Ґвантанамо. Основу військ ОАГ становлять а м е риканські морські піхотинці.

Останні роки американська система активної оборони знайшла своє найбільше застосування у В'єтнамі. Як би не старалися різні „миролюбці" доказати, що американцям у В'єтнамі нема чого робити, кожній здорово думаючій людині ясно, що ця країна для американців — це один з аванпостів у їхній загальній системі оборони. І якщо там тепер відбуваються воєнні дії, це значить, що у тому місці земної кулі сталася аґресія, проти якої й борються американські вояки.

Нарешті, велике значення у справі миру мають „рухомі" бази. Це — бойові кораблі 6-ої і 7-ої фльот ЗСА, які діють переважно у Середземному морі і західній частині Тихого океану. Крім того, мабуть, мало кого з нас цікавить, що у певних районах земної кулі безперервно вдень і вночі в небі патрулюють американські літаки, які мають на своєму борту могутню зброю і готові кожний час відповісти ударом на удар аґресора.

Загально а м е риканські збройні сили, що перебувають за кордоном, становлять більше як половину всіх бойових дивізій армії та морської піхоти, велику частину кораблів воєнно - морської фльоти і приблизно третину літакового парку повітряних сил ЗСА. Всі ці війська, бази та інші воєнні об'єкти споряджені найновішою бойовою технікою. Екіпіювання американських вояків і старшин, що служать за кордоном, перевершує своєю якістю та достатком усі армії світу. Вони живуть на базах у прекрасних умовах, добре харчуються, мають для розваги кінотеатри, бібліотеки, клюби, спортові майдани. І на це безумовно заслуговують.

Звичайно, щоб утримувати це все за тридев'ять земель треба величезних коштів, які оплачує сам американський народ.

Таким чином і кожний з нас, хто платить державний податок, є співучасником базової стратегії ЗСА. І шкодувати тут не приходиться. Бо завдяки такій стратегії ми маємо нормальне життя і спимо спокійно.

МАЛА КІЛЬКІСТЬ УКРАЇНЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ В КАНАДІ

Вінніпеґ. — Т и ж невик „Вісник", український православний часопис, що його видає Видавнича Спілка Еклезія, помістив у числі з 1-го лютого 1970 р. коротку порівняльну таблицю, яка свідчить про надзвичайно малу кількість українців з закінченою вищою освітою в Канаді. Там сказано: „В Канаді на 100 жидів — 10 має університетську освіту, на 100 китайців — 9, а на 100 українців 2".

І. Світ

НОВИЙ АЛЬМАНАХ-ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

Видавництво ч а сопису „Ню Йорк Таймс" уперше видало е н ц иклопедичний альманах на 1970 рік. Це книга на 1056 сторінок густого друку, з мапами та численними таблицями. Видавництво зазначає, що це найповніша збірка інформацій, потрібних кожному на кожний день.

Це правда, що цей альманах значно повніший від інших, які появляються в Америці протягом довгих років, зокрема від популярного „Світового Альманаху і книги фактів", що його кілька років тому придбало видавництво „Дейлі Ньюз" в Ню Йорку.

Різниця між ними хіба в тому, що українські точки в „Світовому Альманаху" заступлені ширше, а в новому альманаху їх майже немає. Однак альманах „Ню Йорк Таймсу" має більше політичних відомостей з різних країн і, можливо, ліпше обґрунтованих.

Історичні дані занотовані в новому альманаху досить добре, але ввесь період Київської Руси записаний на конто Росії.

На стор. 550-ій „рашен правителі" починаються від великого князя Московського Івана Калити. Великий князь Володимир, який правив у Києві, зробив християнство грецького обряду — „рашен" релігією. І так само князь Київський Ярослав уклав „рашен" звід законів, поширював освіту, побудував собор св. Софії та Лавру і скріпив владу та престиж Києва" (стор. 575).

Цікаво, що в цьому альманаху вперше введено ім'я японської письменниці Мурасакі — авторки клясичної „Новелі Генджі' з датою 1020 р., а на другій сторінці є згадка про „Слово про Ігорів похід" під датою 1187 р., як про „перший визначний твір в „рашен" літературі, побудований на правдивих фактах.".

Таблиці - списки видатних осіб переобтяжені московськими іменами, включно з Ю. Андроповим, який був совєтським амбасадором на Мадярщині під час повстання 1956 року. В цих списках немає жадного українського прізвища, немає С. Петлюри, І. Мазепи, Б. Хмельницького, хоч є москаль Стависький, що зажив собі лихої слави у Франції як спекулянт. У списку поетів не знайдемо ані Шевченка, ані Котляревського, ані Лесі Українки, хоч вони всі є у списку видатних українців в „Світовому Альманасі".

Ленінові приділено цілих дві сторінки з його портретом. „Хоч російські марксисти, — читаємо в присвяченій йому статті, — повністю заперечують всякого роду божества, культ Леніна пропонується совєтському народові, як заміна християнства, юдаїзму та інших релігій. Сьогодні слова Леніна, обережно вибирані з його писань, відбивають сучасну партійну лінію і наводяться без кінця так, як в богословських працях християн та мусульман тексти Біблії або Корану. А місця, де Ленін жив аб працював, перетворюють на щось подібне до світських храмів... навіть космонавти перед вилетом складають присягу в мавзолеї Леніна". І вбивче заключення: „Щоб повністю обожествити Леніна, треба тільки проголосити, що він робить чудеса з-поза могили. Фантастична мажливість, яку неможливо цілком зіґнорувати".

Шкода, що в цій добре обґрунтованій статті Г. Шворца не згадується про причини паралічу Леніна — гріхи молодости і не сказано нічого про його походження, зокрема про факти, які викликають у декого найбільше обурення, як писав про це в своєму листі за кілька днів до смерти відомий знавець московсько-совєтського комунізму Луї Фішер (11 січня 1970 р.).

Сторінки 868-870 цього альманаху присвячені Совєтському Союзові. В цій частині між іншим зазначається, що хоч ця країна тепер багатша, як була в минулому, „вона все ще така бідна, що її економічне положення викликає серед населення загальне невдоволення... взагалі країна повна парадоксів та протиріч і страх перед війною на двох фронтах, в Европі та Азії, тяжить над нею... Найбільші вороги СССР, — стверджує автор цієї статті, — серед самого його населення".

Ця стаття також дуже добре обґрунтована й подає багато цікавих оцінок. Наприклад: „На низу совєтської економічної піраміди десятки мільйонів бідаків, які не мають найпримітивніших речей, одержують таку мізерну платню, що неспроможні систематично купувати собі м'ясо, придбати порядну одежину або телевізор (?!). Можливо, найбільш загрозливим для режиму є н а ціоналістичний фермент — прагнення українців, латвійців, естонців, литовців, білорусів, узбеків, киргизів, вірменів, грузинів та інших меншин позбутися контролю Москви над їхніми батьківщинами. Традиційно совєтська пропаґанда лає „західній імперіялізм" та „колоніялізм", і підсовєтські меншини питають себе: чому ж ми все ще залишаємося під московським правлінням, коли інші імперії розвалюються?"

Можливо, що підкреслення такого „парадоксу" найбільш убивче для совєтського режиму в цій статті.

В альманаху присвячено значне місце совєтсько - китайському конфліктові з наведенням історичних фактів московської експансії в Азії.

Треба занотувати парадоксальну відсутність в цьому виданні згадки про Українську Греко - Католицьку Церкву, про її ієрархів яких немає навіть в списку єпископів в ЗСА.

Є окрема стаття п. н. „Революція в Церкві" з портретом папи Павла і підписом: „Папа Павло... застрашений зростаючими силами, що вив'язуються в Церкві".

В альманаху подано список церковних організацій у ЗСА, серед яких дві вірменські, болгарські, а також дві московські Церкви з даними про їх членство. Є тут Українська Православна Церква в ЗСА з її 87.475 парафіянами (дані з 1966). Є також польська національна Церква, незалежна від Ватикану з 282 тисячами парафіян. Значна позиція приділена Католицькій Церкві з членством, що нараховує 47,873.000 осіб, і списком ієрархів.

Наші наукові установи мусять подбати, щоб у наступному виданні цього альманаху були зроблені відповідні виправлення і доповнення.

М. КОЛЕССА ПРО СТАНИСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

Відомий композитор, професор Львівської Консерваторії Микола Колесса у статті „Щедроти серця і душі", опублікованій в „Культурі і Житті" з 25 грудня м. р., згадує слова свого батька професора Філярета Колесси на концерті у Львові після виконання „Кавказу": „Це — Людкевич. З ним можна сміливо з'явитися в Европі".

Але автор славетної кантати - симфонії „Кавказ" на слова Шевченка, знаменитої „Гагілки", „Прикарпатської Симфонії", симфонічної поеми „Веснянки", кантати „Заповіт" до слів Т. Шевченка, героїко - історичної опери на власне лібретто під назвою „Довбуш" та багатьох інших неперевершених творів, не відомий не тільки на Заході, а мало відомий і в Україні.

Тепер з нагоди 90-річчя д-ра Станислава Людкевича, доктора Віденського університету, різноманітно обдарованого композитора, якого преса називає „патріярхом української музики", „напрочуд талановитим композитором", „величезним талантом" — відбулись з його творів концерти у Львові і єдин у Києві та й вони у фактично закритих залях з обмеженою кількістю слухачів.

Майже немає записів творів Станислава Людкевича на довгограйних платівках, за винятком могутніх „Каменярів" до слів Івана Франка, але той твір написав композитор, як і „Галицьку рапсодію" та „Заповіт" до слів Тараса Шевченка, ще перед „визволенням" Західньої України. Про оперу „Довбуш", яка не йде на оперових сценах України, згадана газета писала, що після 1939 р. С. Людкевич „завершив створену на власне лібретто історико - героїчну оперу „Довбуш" — про народного месника, ватажка карпатських опришків".

Останнім часом композитор - ювілят написав симфонічну поему „Наші Карпати", „Чаконну" та романси й пісні, „що вражають своєю емоційною насиченістю".

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

З НАШИХ БУДНІВ

Про гіппі-мільйонерів

Якось недавно на політичному перелазі в клюбі „Лиса Микити" в Ню Йорку відбулася жвава дискусія на дуже актуальну тему: чому українська еміґрація не має своїх гіппі-мільйонерів, як Джеймс Бровді, що роздавали б накопичені капітали тяжко потребуючим?..

Пан меценас, що з титулу свого старшинства за барою завжди проводив подібними панелями, підкреслив на вступі два основні моменти: (1) поява такого українського мільйонера гіппієвського типу мала б для нас велике пропаґандивне значення, оскільки про українців зразу заговорили б усі телеі радіостанції, як також велика американська преса; (2) наша добродійно-харитативна служба дістала б велике підкріплення збоку мецената: його мільйони можна б скерувати туди, де вони так дуже потрібні — чи то на допомогу потерпілим від землетрусу землякам у Баня Луці, чи на Фонд Верховного Архиєпископа, чи на видавничу діяльність Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, чи на сто двадцять інших наглих потреб.

— Приватна ініціятива такого рідного мільйонера, — доводив пан меценас, — значно підсилила б фронт громадської жертвенности, відтяжила б дрібного жертводавця, що дає та й дає на всякі національні драчки, а все одно не видно ні кінця, ні краю всенародній колекті.

В дискусії, що потім розвинулась, відмічено декілька цікавих аспектів цього питання. Стверджено факт, що ми вже маємо українських гіппі, та ще, на жаль, не посідаємо своїх гіппі-мільйонерів, а ті, що їх маємо, належать радше до категорії бідних багатіїв, їх мільйони можна порахувати на пальцях однієї руки, куди їм до такого Бровді, що вартує, мовляв, трильйон долярів! Хто знає, чи не варто призадуматись над тим, щоб зорганізувати для них серед громадянства спеціяльну збіркову акцію.

В цьому місці забрав голос один з піонерів, представник зарібкової еміґрації, що поставив таке формальне запитання:

— А звідки ви, панове, можете буди певні, що той гіппі-мільйонер не є українського роду?.. Може він взагалі називається не „Бровді", а просто, по-нашому, Бродій?.. Як я робив у майнах, в Пенсильвенії, то там було півприсілка Бродіїв, що походили з Закарпаття, і всі стояли членами в Українському Народному Союзі, що називався тоді ще „Руский". А коли перехристився на „Український", Бродії переписалися до карпаторуского „Соєдинєнія"... Може той Бровді є нащадком наших Бродіїв?.. Як ти їх відрізниш, сих гіппісів, українських від американських, коли всі вони волосаті?

Зібрані на політичному перелазі учасники дискусії винесли резолюцію піднести заторкнене питання в українській пресі. *І к е р*

Михайло Біда
доктор економічних наук

ЕКОНОМІКА СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

(4)

У степовій смузі України ріки використовується для зрошування піль. Тут площа зрошуваних полів становить більше як 200 тис. гектарів. Велике значення для сільського господарства мають обводнювально-зрошувальні системи, зв'язані з Каховським водосховищем.

Щодо ґрунтово-рослинних зон, то територія України поділяється на три зони: 1) лісову (поліську), 2) лісостепову і 3) степову. Окрему зону становлять гірські райони, природні відмінності яких підпорядковані вертикальній зональності.

В Україні, поза горами, пісками, солонцями та болотами, дуже мало непридатних для сільського господарства земель.

Дуже багата природа України сприяє розвиткові не тільки сільського господарства, але й промисловости. Українські чорноземи відзначаються високою родючістю. Підсоння України дає змогу успішно культивувати в середній і південній зонах всякі зернові, садові і технічні культури, а в поміркованому обширі навіть деякі субтропічні культури. Наявність значних опадів і не дуже висока температура влітї дозволяє вирощувати у північних зонах льон-довгунець, а гаряче літо з більшими опадами в першій половині і погідним у другій дає змогу в південних зонах степової смуги вирощувати такі культури, як арахіс, риж та виноград. В Одеській області, Криму і на Закарпатті культивують лаври, мигдали і хурми, а в деяких місцевостях на Закарпатті — чай.

Треба признати, що природа України внаслідок нераціональної і грабіжницької її експлуатації в минулому і в сучасному вимагає негайних заходів для її забезпечення.

У багатьох районах Дніпропетровської, Донецької, Приозівської та Волинсько-Подільської височин у зв'язку з обезлісненням і поганою оранкою у великій мірі почалися процеси водної ерозії, внаслідок яких постала густа яружно-балкова сітка і пропало дуже багато придатної для управи землі. Також уже погано вплинуло обезліснення на реґуляцію річок, внаслідок чого збільшилася нерівномірність їх стоку й обміління.

Промисловість України

Україна є країною високорозвиненої промисловости, в якій дуже важливу ролю відіграє важка промисловість, і передовою аґрарною країною, хоча селянство не має з того ніякої користи.

Українська промисловість розмірами своєї продукції поступається в СССР лише перед промисловістю РСФСР. Її потенціял складається з різноманітних галузей, важкої, харчової і легкої промисловости. Важка промисловість складається з вугільної, металюрґійної, хемічної і машинобудівної. Машинобудівна і хемічна розвинулись з вугільної та металюрґійної промисловости. На першому місці в харчовій продукції висувається цукрове виробництво, а в легкій — шкіряно-взуттєве.

Ще до першої світової війни Україна була економічно найбільш розвиненою країною російської імперії з високорозвиненим с і льським господарством. Уже в ті часи Україна мала дуже важливе значення в гірничо-рудній продукції і металюрґії. — Загальний обсяг продукції промисловости України в 1913 р. становив 2,159,000 карбованців з 16,2 млн. карбованців усієї тодішньої Росії.

Паливно-енерґетична промисловість України ділиться на паливну промисловість і виробництво електроенергії. Головну ролю в паливному господарстві відіграють Донбас і Львівсько-Волинський вугільний басейн, на яких базується паливне господарство не тільки України ,але й більшої частини СССР. У 1965 р. видобуток вугілля на Україні становив 212 млн. тонн (загальна продукція СССР становила тоді 578 млн. тонн.

Відкритий у 1965 р. Львівсько-Волинський басейн уже дав понад 10 млн. тонн кам'яного вугілля, забезпечуючи ним Білорусь та Ленінград.

В галузі паливного господарства на друге місце висувається нафтова, а також великого значення набрала газова промисловість. Джерела нафти знаходяться на Передкарпатті та в Харківській і Полтавській областях. Видобуток нафти на Україні в 1961 р. становив 2,837,000 тонн при загальному видобутку в СССР 166,-068 тонн. Очевидно, це дуже низький відсоток супроти всього видобутку нафти в СССР. Тут треба признати, що Україна покищо бідна на нафту, а тому її мусять довозити з інших республік СССР. Передбачають, що у скорому часі в цій ділянці Україна буде самовистачальною.

У 1948 р. збудовано газопровід з Дашави (Львівська область) до Києва та через Брянськ до Москви. А з Шебелинського родовища (Харківська область) проведено газопровід до Одеси, Запоріжжя, Дніпропетровська та Кривого Рогу. Через східню частину української території проходить потужний газопровід від Ставрополя до Москви. Через Західню Україну та Закарпаття проходить т р а н с е вропейський нафтопровід „Дружба" і до Чехії, Угорщини та Польщі високовольтна лінія „Мир" та газопровід. Друга лінія газопроводу йде з Дашави до Мінська і Ленінграду. Також горючий газ іде з Кубані на Крим газопроводами, що їх прокладено по дну Керченської протоки. Тільки у 1961 р. Україна дала 20 584,8 млн. кубічних метрів природного газу.

Гідроелектрівні України тільки у 1961 р. дали 60,-934,9 млн. квт. годин. Україна має на своїй території дуже багато електрівень, до найбільших можна зарахувати такі: Дніпроґес потужністю 650 тис. квт., Каховська ГЕС — 312 тис. квт., Кременчуцька ГЕС — 625 тис. квт., Дніпродзержинська ГЕС — 250 тис. квт. До найбільших теплових електрівень на Україні належать: Зуївська, Кухарівська, Північнодонецька, Штерівська, Слов'янська, М и ронівська, Луганська, Старобишівська, Миколаївська, Херсонська, Шахтинська та Цимлянська. Тут треба підкреслити, що майже в усіх більших містах України є потужні електрівні.

Щодо чорної металюрґії, то Україна лише в 1965 р. дала 21,7 млн. тонн сталі. Україна дає майже половину витопу чавуну та 1/3 союзного витопу сталі.

Українська металюрґійна промисловість н а й більше розвинена в таких околицях, як Донбас і Придніпров'я, що тягнеться довгою смугою вздовж Дніпра між Нікополем і Дніпродзержинськом, Кривий Ріг і Приозів'я.

Економісти кажуть, що у зв'язку з реконструкцією металюрґійних заводів і будовою нових великих підприємств в Запоріжжі і Кривому Розі питома вага Донбасу в продукції сталі зменшилась, і це власне дало змогу зрівноважити взаємні перевози вапняків, вугілля, залізної руди і марганy в обидві сторони, дало поштовх до здешевлення виробництва металу в обох промислових районах.

(Далі буде)

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО БРАТІВ У ПОТРЕБІ В ЮГОСЛАВІЇ!

ОДЯГИ, ВЗУТТЯ, НАКРИВАЛА і ХАРЧІ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
c/o MR. MARIAN KOTS, Director
1213-1217 Summit Avenue
JERSEY CITY, N.J. 07307 Tel.: (201) 795-2155

ГРОШОВІ ПОЖЕРТВИ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 Old York Road
PHILADELPHIA, PA. Tel.: (215) GLadston 5-3774

Окружний Комітет Відділів УНС в Дітройті

(Закінчення зі стор. 1-ої)

диво, що й це частинно причинилося до успіху в організуванні членства. Дописи в „Свободі", „Дітройтських Новинах", радіо - оголошення, летючки, плякати, заклики, а при тому ведення діловодства, в що включено висилку 43 ділових листів та одержування кореспонденції, була його праця. Касир Дмитро Кошильовський звітував про стан каси та прибутків і витрат в часі каденції. Звітування членів управи завершив своїм звітом голова Іван Вацук, висловлюючи вдоволення із висліду цілорічної праці. Підкреслюючи гармонійну співпрацю всіх членів управи, висловив признання кільком референтам за прикладну працю. Зокрема вирізнив тих секретарів, що мали поважні успіхи в організуванні членства. Обласний організатор Євген Репета у своєму довшому слові проаналізував наслідки наполегливої праці секретарів та організаторів. Заподав цілий ряд пропозицій та практичних вказівок для успішної організаційної праці, зокрема зробив натиск на недостатню рекляму, що конечно потрібно вести, щоб мати більші успіхи.

В дискусії забирали слово: д-р А. Слюсарчук, П. Залуга, М. Кончак, М. Борискевич, Д. Кошильовський і інші.

Контрольна Комісія у складі: В. Дідик, П. Залуга запропонувала уступаючій управі абсолюторію, після чого вибрано, а радше перевибрано минулорічну управу у слідуючому складі: Іван Вацук — голова, Ярослав Базюк — містоголова, Петро Мудрий, Михайло Бобер — містоголови, д-р Іван Смерека — прот. секретар, Дмитро Кошильовський — касир, Василь Папіж—прес. реф., д-р Атанас Слюсарчук, Михайло Ярема, Дмитро Басько, Дмитро Івасишин — члени управи, Володимир Дідик, Володимир Гірняк і Микола Кончак — Організаційна Комісія, В. Дідик, П. Федик і П. Залуга — Контрольна Комісія.

Переобраний голова в заключному слові сказав, що ціллю на нову каденцію є здобути принайменше 10 відсотків теперішнього стану нових членів. Висловив погодження з В. Папіжем, що у своїх пропозиціях вказав на конечність леґалізування Окружних Комітетів, як посередньої інстанції УНС; піднести домагання на 27-ій Конвенції УНС справу культурних центрів для молоді у більших осередках ЗСА і Канади; унормувати приділ морґеджів та посилити рекляму УНС серед громадянства. На внесення Дмитра Кошильовського приділено з каси 100 дол. на допомогу потерпілим українцям у Югославії.

Андріївський вечір в Гартфорді

Традиційний став вже „Андріївський вечір", що його на протязі кількох років влаштовує ОЖ ОЧСУ в Гартфорді. В попередніх і в цьому році велика заля Народного Дому була заповнена молоддю і старшим громадянством. Навіть холодна й снігова погода не здержала нікого від участи.

Вечір відбувся 14-го грудня. Його відкрила голова ОЖ ОЧСУ п-ні Марія Нестерук, а п-ні К. Тесля познайомила присутніх з віруванням Андріївського вечора, кажучи, що день Андрія Первозванного, який припадає на 13-го грудня, належить до одного з найцікавіших звичаїв нашого народу.

В мистецькій частині цього направду вдалого вечора активну участь взяла наша молодь. Програма була багата та різноманітна. Молодий Т. Куцман відіграв на гітарі — „Твої чорні очі" і „Тебе не забуду". Вірш „Катерина" Т. Шевченка відчитала п-ні К. Тесля, а „Рушничок" сольо на акордеоні виконав Б. Колінський. П-ні О. Куцман, при скрипковому акомпаніяменті проф. Маркова, продеклямувала з чуттям „Тополю" Т. Шевченка. Милою несподіванкою для присутніх був двократний виступ дуету, на гармонії і саксофоні Н. Матіяша і О. Рокицького з репертуаром під назвою „Чар мелодій". Інсценізацію „Лист сина з Америки до старого краю" виконали весело — Р. Заставський і п-ні Е Заставська. Ще не затих на залі сміх, як на сцені появилася Леся Дутка в ролі чарівної ворожки та Юля Нестерук в ролі нещасної дівчини, яка, віруючи в андріївські чари, прийшла ворожити свою долю. На зміну квінтет сумівок: С. Дутка, О. Дутка, Х. Дутка, Х. Бзовицька і О. Кебало при гітаровому супроводі Б. Колінського відспівав жартівливо коломийки. Бувший голова СУМА п. П. Шагай, відчитав відповідні дотепи.

На закінчення мистецької частини п-ні М. Нестерук і п-ні Г. Кебало відіграли гумористично скеч під назвою „Сьогоднішній проґрес". Всіх виконавців вечора публіка нагородила рясними оплесками.

Присмну несподіванку гостям зробили наші пані ОЖ ОЧСУ. Вони не жаліли ані часу ні труду та приготовили для всіх смачні перекуски. Окреме признання належиться п-ні І. Кравець за гарне прибрання столів та паням І. Мельник і Гунчак за заряд буфетом.

Н. П.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В КАРТЕРЕТІ

Посадник міста Картерету, Н. Дж., Михайло Товт, сидячи по середині, підписує Проклямацію в присутності української делеґації і цим проголошує четвер 22 січня, ц. р. Днем Української Незалежности. На світлині (зліва): пані Рузя Теребецька, пані Марія Васічко, п. Іван Глущик, пані Анна Середоха, всч. о. монс. д-р В. Поспішил, писар міста П. Поточник, п. Стефан Матлаґа, пані Гелена Васічко, пані Ліда Сінґура і п. Ярослав Зубенко.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. Б. Ц., Джеймсбурґ: Дякуємо за пораду, але з неї не скористаємо.

ВШ. Едвард К-р, Флошінґ, Н. Й.: Ми свідомі того, що в „Свободі" трапляються всілякі не тільки друкарські, але й граматичні помилки. Проте, це не відноситься до прикладів, що їх наводите у Вашому листі. Іменники чоловічого роду, що в другому відмінку мають закінчення на „а" (лист — листа), в четвертому відмінку можуть мати дві форми: „дякую за лист", або „дякую за листа". Але не можна б сказати, наприклад, „дякую за звіта", бо слово „звіт" в другому відмінку закінчується на „у".

ВШ. Н. К., Гартфорд: Дорікаєте нам, що ми досі не надрукували пересланої нам посмертної згадки про Вашого покійного друга. Очевидно, що ні: про Покійного там справді тільки згадка, а три сторінки про автора згадки.

ВШ. І. Д., Вудсайд: Дякуємо за переслані копії інтересних газетних матеріялів.

ВШ. НН., Ірвінґтон: В дописі була помилка: на Святі Державности український і американський гимни не відіграла пані Галя Клим. Хто їх відіграв — не знаємо.

ВШ. М. П-є, Боффало: Дякуємо за рецензію на „У досвітню годину". На цьому місці ми вже багато разів інформували, що рецензій на книжки не друкуємо, якщо не маємо рецензійного примірника: „У досвітню годину" досі не одержано.

ВШ. К. Семчук, Амстердам: Бажаєте вияснення, чому в „Свободі" вживається російських термінів „совєтський" замість українського „радянський", УССР замість УРСР і подібне. Ці огидні поняття є російським твором і вони повинні б назавжди російськими залишитись, також в українському лексиконі. В Україні сьогодні русифікують багато українських слів, але „радянське" слово там упривілейоване. Український нарід цілком певно бажав би собі, щоб не тільки „совєтське" слово, але й все, що з ним зв'язане, не мало нічого спільного з українством. З таких самих міркувань пишемо „большевизм" а не „більшовизм" та ряд інших подібних термінів, що зв'язані тією чужою для українського народу і української мови народовбивчою системою.

СССР сподівається в наступному сезоні двох мільйонів туристів

У більших містах Совєтського Союзу відмальовують і відмивають багато старовинних історичних споруд, в тому й церковних, хоч в них приміщені різні склади та навіть антирелігійні музеї. Така праця провадиться для того, щоб закордонні туристи й туристи з „країн соціялізму" мали що оглядати та більше цікавилися минулим, ніж сучасним. При Головному управлінні по закордонному туризму при Раді Міністрів СССР створено 27 січня ще й окрему Раду в справах туризму, яка мала перше засідання того ж дня. Із звітів виявилось, що за останні три роки в СССР побували близько п'яти мільйонів закордонних туристів, залишаючи там валюту, що є завжди твердішою, ніж совєтські паперові гроші, яких за кордоном не беруть. „Правда" з 28 січня сповістила, що „з братерських соціялістичних країн в СССР у 1969 році було прийнято 82 поїзди дружби". На тій же нараді висловлено передбачення, що в новому туристичному сезоні СССР відвідають кругло два мільйони закордонних туристів. Для цього реставрують різні давні об'єкти, будують готелі для чужоземців та покращують шляхи, якими проходять головні туристичні лінії.

О. Е. Куровицькі	$25.00	О. М. Приплисі	10.00
З. В. Никифоруки	20.00	І. Станецький	10.00
П. Кісіль	15.00	К. Шебунчак	10.00
І. К. Лаврипки	10.00	Д-р С. Карпинська	5.00
З. І. Бундзяки	10.00	А. Куницька	5.00
В. Пахульський	10.00	Разом	$130.00

Ген. П. Самутин доповідав в Балтиморі про збройні сили СССР

Об'єднання бувших Вояків Укр. Армій в Балтиморі влаштувало доповідь ген. хорунжого генерального штабу Петра Самутина — „Збройні сили СССР, організація і ріст та воєнна доктрина СССР".

Для вшанування довгорічної діяльности ген. П. Самутина покликано почесну Президію Вечора, до якої входили о. Булавка, від українського вояцтва — майор П. Калиновський, від українського організованого жіноцтва — мгр Лідія Лемішка і голова УККА — В. Чорнодольський.

Доповідь була ілюстрована графічним зображенням організації збройних сил СССР, від совєтського генерального штабу починаючи і на спеціялізованих технічних частинах кінчаючи, викликала зацікавлення серед чисельних присутніх. Своїм блискучим викладом та великим знанням своєї гарної теми, представив розміщення Червоної Армії, її окремих відділів та називав поіменно совєтських командармів, серед яких багато українців, ген. П. Самутин виявивсь чи не найкраще ознайомленим українцем на чужині з сучасною військовою технологією і дійсністю збройних сил СССР.

На початку ген. П. Самутин заявив, що представник Пентагону міг би дати докладніші інформації про стан совєтських збройних сил, базовані на даних розвідки. Його ж доповідь, базована на даних довголітньої дослідної роботи і студій. Все, про що говорив наш генерал, в деяких випадках аж до деталів, є напевно зовсім невідоме, або майже невідоме українським центрам і політично-революційним організаціям, які повинні собі усвідомити з якою колосальною силою нам українцям доведеться мати діло в боротьбі нашого народу за свободу.

Історія вчить, що крім найбільш модерої зброї вишколу й дисципліни, вояк мусить мати ідею, за яку бореться, щоб могти успішно використовувати зброю. Дух вояка, його національна свідомість і віра в свою правду дуже часто важливіші, як його модерне випосаження. У великому змагу за свободу українського й інших поневолених народів, не так важливим є, чи в Червоній Армії буде досить стрілен, ракет і літаків, а хто і як буде ці стрільна запускати, куди буде ті стрільна і ракети спрямовувати.

Нав'язуючи до стану в сучасному світі, ген. П. Самутин зробив такі передбачення на майбутнє:

СССР велику увагу зверне на використання космічних просторів для чисто воєнних цілей; збільшить експорт комуністичних ідей в диверсійних цілях; шантажуватиме світ ракетно-ядровою війною; всіма засобами буде підтримувати війни льокального хааректеру; накидатиме західнім потугам розмови про всесвітнє роззброєння; внутрі СССР змагатиме до злиття націй та піднесення рівня господарського життя до рівня західньо-европейських країн, що може стати для них поважною загрозою.

Наголошуючи значення збройних сил СССР, ген. П. Самутин, заявив, що розбудовування партійного апарату безпеки до небувалих розмірів внутрі армії — є ознакою страху, а не сили — перед своїми ж таки людьми та перед ростом спротиву. Червона Армія, а в тому й члени партії та комсомольці — це лише люди, яким притаманні всі людські риси й почуття. Мілітарно-імперіялістична і шовіністична політика КПСС по відношенні до поневолених народів мусить викликати реакцію, може на разі десь далеко в серцях тих двісті тисяч офіцерів, генералів, адміралів і маршалів українського народу та інших поневолених народів. Теза ,,що революція в СССР неможлива, сьогодні неактуальна.

„Спрямуймо всі наші сили тут на підготовку фахових і наукових кадрів з різних ділянок сьогоднішнього скомплікованого життя, — закінчував свій виступ ген. П. Самутин. — Зуміймо поєднати ці кадри з кадрами, що виросли в Україні, а це наблизить нас до осягнення великої стратегічної цілі, на ім'я якій — Українська Держава".

Численно зібраним присутнім представив ген. П. Самутина і Вечором проводив О. Зінкевич.

П. Ч.

ЛІКАРІ МЕТРОПОЛІЇ ВІДБУЛИ БЕНКЕТ-БАЛЬ

Ню Йорк. (Т. Ш.). — В суботу 31-го січня тут в готелі „Пієр" при 5-ій евеню відбувся Валь лікарів, студентів та гостей. На забаві було багато студентів із високих шкіл метрополії. Представлено молодих дебютанток: Христю Нечай з Байону, Рому Ляшевич з Нюарку, Мотрю Орловську з Брунсвіку, Огайо, Ярославу Овад з Нюарку та Вірляну Ткач з Майпелвуду. Всі щиро вітали їхню присутність на забаві, як рівнож привитано нових молодих лікарів д-р Ірену Рогуцьку та д-ра Ю. Попеля і студентів медицини О. Данилевича, Я. Дубика, Т. Нагірного, Н. Томича та Ю. Савицького. В товариській атмосфері проведено забаву аж до ранніх годин.

В АРГЕНТИНІ СТАВЛЯТЬ П'ЄСУ ПАВЛА САВЧУКА „УПА В КАРПАТАХ"

Маркондес, Аргентина. — Місцеві аматори поставили на доброму рівні п'єсу покійного письменника проф. Павла Самчука із ЗСА, під наг. „УПА в Карпатах". Цю п'єсу на 5 дій видала Спілка Української Молоді Америки. Вистава відбулась після Богослуження в церковній залі, ролі виконували 30 осіб старших і молоді. З огляду на театральний український голод у Аргентині, гурток плянує показати цю виставу і в інших місцевостях.

Хроніка

Олександер Скоцень — почесним членом УСК „Львів"

Клівленд, Огайо. (зрв) — Під час святкового ювілейного бенкету Українського Спортового Клюбу „Львів", що відбувся тут в залі Українського Народного Дому 15-го листопада 1969 року з приводу 20-ліття Клюбу, почесним членом клівленадського УСК „Львів" проголошено одного з найвизначніших українських спортовців 20-го сторіччя, Олександра Скоценя; від 1952 року він проживає з ріднею в Торонті, Онтаріо. Почесну грамоту вручили йому в присутності його дружини Емілії й двох синів, Володимира і Любомира, під час овацій понад двох сотень гостей — інж. Володимир Кізима з Дітройту, Миш., віце-президент Української Спортової Централі Америки й Канади; Маріян Штайнберґ, голова Управи УСК „Львів", та Мирон Радзикевич, голова ланки юньйорів копаного м'яча. Грамотою повідомлено українське громадянство, що Олександра Скоценя, колишнього змагуна С.Т. „Україна" у Львові (1934 - 1939), нагороджено таким почесним званням, щоб „віддати йому шану за його внески і заслуги для успішного розвитку і для слави українського спорту в Україні і закордоном".

В програмі бенкету, який відбувся завдяки ініціятиві Івана Дубаса, всі змагуни першої команди юньйорів копаного м'яча УСК „Львів" отримали з рук Олександра Скоценя пам'яткові грамоти і трофеї. Бо здобули вони в 1969 році беззастережний чемпіонат юньйорів в Огайо, осягаючи відношення точок 36 : 0 й відношення воріт 73:13. Королем стрільців молодих львовян у Клівленді був Роман Росул. В команді переможних юних гравців „Львова" змагались минулого року також Ігор Жига, Іван Нич, Богдан Бурдяк, Антін Лупіка, Григор Іванко, Андрій Паньків, Юрій Семенюк, Петро Радзикевич, Іван Дубчак, Андрій Новицький, Юрко Пришляк і брати Степан і Тарас Гурки. Керівником їхньої команди був Олег Тарнавський.

СТУДЕНТСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР У ЛЮВЕНІ

Лювен, Бельгія. — У цьому університетському місті, в українському студентському домі відбувся цікавий літературний вечір, в присутності 43 осіб. Директором українського студентського дому є о. радник І. Кіт, який всіляко сприяє нашій молоді. На літературному вечорі виступав поет-студент Роман Бабовал та інші початкуючі поети, а Я. Добош і Галя Раделицька читали твори інших поетів. Як інформував орган Українського Допомогового Комітету в Бельгії „Вісті" ч. 12-1969, літературний вечір пройшов з таким успіхом, що заплановано такі вечори й надалі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 21-го ЛЮТОГО 1970 р.

ЧЕСТЕР, Па. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 156-ий Відд. о год. 7:30 веч. На порядку: вибір делеґатів на 27 конвенцію УНС і інші важні справи. Проситься чл. прибути. — В. Новак, секр.

ЧИКАҐО-ПІВДЕНЬ, Ілл. Річні загальні збори Т-ва Укр. Амер. Єдність — 35 Відд. о год. 7-ій веч. в домі УНС, при 1915 Захід 51-ша вул. з загально прийнятим порядком нарад. Після річних зборів відбудуться місячні, на яких будуть вибрані делегати і їх заступники на 27 конвенцію УНС. — І. Кравчишин, гол., Б. Вовчик, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го ЛЮТОГО 1970 р.

ОМАҐА, Небраска. Річні загальні збори Т-ва Згода — 354 Відд. о год. 1-ій по пол. в церковній залі при 16 Марта вул. На порядку: звіти Управи та Контр. Комісії, вибір нової управи на 1970 р. та вибір делеґата на 27 коненцію УНС. Якщо на означений час не з'явиться приписана статутом кількість членів, збори відбудуться на годину пізніше, при будь якій кількости членів і будуть правосильні. — П. Труш, предс., Л. Чарко, касир, П. Ващишин, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!